

Dainos Rasos šventėje

Nors ramuvietiškoji Rasos šventė gimė „laiku ir vietoje“, iki šiol ją norisi vertinti kaip kultūros stebuklą. Trisdešimt metų - jau pakankamas laikas, kad būtų galima kalbėti apie Rasos tradiciją: apie šios šventės esmės viziją, nusistovėjusius apeigų ciklo kontūrus, na ir apie Rasos dainų repertuarą. Kaip dažniausiai bet kurioje tradicinėje šventėje su tam tikru veiksmų scenarijumi, taip ir čia dainomis (ar apskritai muzika) pabrėžiami svarbiausi šventės momentai, jos žymi ir sureikšmina apeigų ciklo grandis, jų kaitą. Antra vertus, kaip ir bet kurioje kitoje rekonstruotoje „postfolklorinėje“ šventėje, susiduriama su ta pačia problema: negausios gyvojoje tradicijoje išlikusios Rasos (Joninių) dainos (pavyzdžiui, tik 15 poetinio teksto tipų 1972 m. kalendorinių dainų kataloge - Misevičienė V. Lietuvių liaudies dainų katalogas (I). Darbo dainos. Kalendorinių apeigų dainos.-Vilnius: Vaga, 1972) nepatenkina visų poreikių, kuriuos diktuoja platus veiksmų scenarijus. Todėl čia pritaikomos ir kitų žanrų, kitokią originalią paskirtį turėjusios dainos. Šiame straipsnyje ir norėtu apžvelgti Rasos dainų repertuaro savitumus. Pateikiamos daugiau ne rekomendacijos, kaip formuoti šį repertuarą, o kai kurie pastebėjimai iš patirties. Be abejo, repertuaras pasirenkamas kas kartą šiek tiek kitoks ir kitaip, jis priklauso nuo veiksmų eigos, švenčiančiųjų poreikių, skonio ir t.t. Matyt, reikėtų atkreipti dėmesį į du dalykus: pirma, svarbu įsigilinti, pajauti ir tikėti tuo, ką mums reiškia vienas ar kitas veiksmas - tada daina „atsiras“ savaime (t.y. dainos tekstas, nuotaika, neprieštarus veiksmo kontekstui); antra, nors ir kokie būtume dvasingi, tikrai nepakenktų nuovoka apie originalią dainos paskirtį senojoje tradicijoje (užtenka prisiminti vadinamųjų Vėlinių dainų pavyzdį). Kartais nenutuokiant apie originalią dainos paskirtį (dažniausiai taip būna nusiklausius iš antrinio šaltinio), ją lengva estetizuoti, dirbtinai „susakralinti“ - tada rezultatas atrodo komiškai (žr.: Ambrazevičius R. Transfer of Traditional Singing in Folk Groups: Rules of Change // Etninė kultūra ir tapatumo išraiška. -Vilnius: Mokslo aidai, 1999.)

Be senosios tradicijos Joninių dainų, dabartinėje Rasos šventėje, atsižvelgiant

jų originalią paskirtį ir metų laiką, geriausiai tinka paruginės dainos bei sutartinės (skambėdavo lankant javus). Būto, čia tarsi „atiduodama duoklė“ ir kitoms, artimoms metų ciklo dainoms, kurių jau lyg ir nėra galimybės panaudoti pagal originalią paskirtį. Panašiai, kaip per Jorės šventimą derinamos Jurginių, sūpuoklinės dainos, lalavimai net Užgavėnių repertuaras, taip per Rasą prisimenamos pavyzdžiui, šienapjūtės, rugiapjūtės dainos. Tiesa, ne karfe teko pasidžiaugti, kaip šienapjūtės dainos dera ruošiant šventei - šienaujant būsimo veiksmo aikštelę.

Apskritai dainas Rasos šventei tenka rinktis pagal po etinio teksto tematiką. Daugiausia tai vestuvių dainos artimiausios žmogaus - gamtos virsmo paralelėmis. Kadangi akcentuojama kosmologinė (vasaros solsticijos Rasos semantika, labai mėgstamos dainos, kuriose minima dangiškoji šeima arba pavieniai dangaus kūnai Veiksmo apeigiškumą, sakralumo pojūtį sustiprina teks tai, kuriuose gausu įvairios simbolikos. Jeigu dainų teks tai labai aiškiai asocijuojasi su specifinėmis situacijomis kurios neatitinka Rasos šventės veiksmo, kartais linksama praleisti dalį teksto (pavyzdžiui, žmogaus šakagretinant gamtos ir žmogaus paraleles rugiapjūtės vakar dainose ir pan.). Dažnai konkrečią situaciją atitinka tik teksto pradžia (pavyzdžiui, tekstas prasideda kreipiniu

Ritualinis apsiprausimas prie šventės var (kairėje - „Intako“ vadovas Rytis Ambrazevičius)

medį ar kitokiu jo paminėjimu, o paskui „nusivysto“ neaktualia linkme).

Jau minėjome, kad repertuaro pasirinkimas, be abejo, priklauso ir nuo Rasos rengėjų skonio, šventės sampratos. Labiau akcentuojantys apeiginę šventės ašį privergia buitškesnių tekstų (pavyzdžiui, meilės dainų, nors iš pirmo žvilgsnio pagal tematiką profaniniame lygmenyje jos ir labai tiktų), gyvojoje tradicijoje itin populiarių dainų, per harmonizaciją susiformavusio bendralietuviško repertuaro. Ieškoma specifinių poetinių ir muzikinių tekstų, kažkuo ypatingų, „sakralinių“, ne tiek nuvalkiotų. Taip pat esama lyg ir „bendrašventinio“ repertuaro, t.y. tokio, kuris prisimenamas įvairiais kalendorinio ciklo momentais ar šiaip ypatingomis progomis (pavyzdžiui, sutartinė „Dijūto kolnali“, rugiapjūtės pabaigtuvių daina „Šalia kelio jievaras stovėjo“.)

Naujajame Rasos, atgaivintos miestiečių folklorininkų pastangomis, repertuare supuolusios įvairių regionų dainos. Aišku, jei šventės dalyviai - vieno krašto ar vieno kaimo žmonės, jie galėtų išsiversti ir su savo lokalinės tradicijos repertuaru.

Toliau pateikiame dainų jų motyvų, tinkamų Rasos šventei, apžvalgą. Ji nepretenduoja į išsamumą; kaip jau minėjome, tai nėra metodiniai nurodymai, o asmeninės patirties rezultatas, kuris skaitytojams, besiruošiantiems švęsti Rasą, galbūt pasitarnaus kaip „sufleris“. Pridedame ir keletą paruginių dainų, sutartinių (išskyrus „Ta ta ta, oi tu pušele“.) Tiksliai jų metrikas ir variantų santraukas galima rasti Lietuvos muzikos akademijos Muzikinio folkloro archyve.

PRIE VARTŲ

Tematika: vartai.

Pavyzdžiui, paruginė sutartinė „Tu žilvitėli“ (ir kitos, taip pat sūpuoklinės, su motyvu „pro vienus vartelius saulutė teka, pro antrus - mėnulis leidžias, pro trečius - sesulę lydi“ ar pan.), rugiapjūtės daina „Apėjo saulutė aplinkui zarią“ (apskrido sakalas aplinkui sodą. Paklausė sakalas gegulių, pro kur įskristi sodan... Paklausė bernelis mergelių, pro kur įjoti dvaran-tegu atkelia vartelius...), naktigonių daina „Po tėvelio vartais balti dobilėliai“ (mergelė prašė bernelio atiduoti vainikėli), rateliai su motyvu „atidarykit vartelius“.

Jeigu prie vartų pažymima šventės pradžia, naudojamas ir atitinkamas repertuaras (žr. toliau).

PRIE KUPOLĖS

Tematika priklauso nuo to, kokia reikšmė suteikiama šiai šventės daliai: kartais kupolė naudojama tik metant vainikus, kartais ji ženklina šventės pradžią. Antruoju atveju, be dainų kupolės tematika („Oi ta ta, kupalia graži“, „Kupolio rože, kur buvai, Jonai“ ir pan.), tinka įvairios grupėi reikšmingos, suburiančios dainos (šėimos- „Kur eisiu

Rasos vartai.

eisiu“ (kur būsiu būsiu, vis Lietuvos neužmiršiu), „Kas po mano sodelį vaikščiojo“; žr. taip pat dainas prie aukuro) bei rateliai („Kieno ten sode darželis“, „Šoks tėvelis šokinį“, „Graži mūsų šeimynėlė“, „Vaikščioj povą po dvarą“, „Kupolio rože, kupolijyte“ ir kita).

Šventės pradžios momentas pažymimas nebūtinai prie kupolės (prie vartų; įėjus į šventės vietą pro vartus ir kitur) - tada ten persikelia ir šis repertuaras.

KUPOLIAVIMAS

Tematika: vosilka, kupolė ir pan.

Tai Joninių ir paruginės dainos („seselės žolynus skina, vainiką pina...“): „Sėjau vosilką, vosilkelę“, „Kupolėle, kas tave rovė“, „Švento Jono vakarėli“ (pina vainikus) ir t.t.

Dažnai tikima, jog žolynus dera rinkti jau po saulės laidos, prieblandoje-tik tada jie įgyja magiškų galių. Renkama tylomis. Tada pateiktas repertuaras tinka ruošiantis šventei - pinant vainikus, puošiant vartus.

SAULĖS PALYDĖJIMAS

Tematika: saulės laida, dangiškoji šeima (kosmologinės paralelės), vakaras.

Šiuo šventės momentu bene mėgstamiausia, „privalama“ Joninių daina „Eina saulelė aplinkui dangų“.

Rugiapjūtės dainos: „Leidosi saulė" (vakaruosna, atsidzyrėjo ryteliuosna), „Leiskis leiskis, saulele", „Oi teka bėga vakarinė žvaigždelė" (visas žvaigždeles kvietė, nekviatė tik mėnulio), „Užsileido raudona saulelė už kalno" (atėjo jaunas mandras bajoraitis, atnešė vainiką ir aukso žiedą), „Rūta žalioji, jau vakaras vakarėlis", dainos su motyvu „saulelė stulpavojo ant trijų stulpelių", rugiapjūtės sutartinės „Lioj sodailio, vokaro", „Saulala sadina". Kai kurios rugiapjūtės dainos dėl aiškių asociacijų su darbo veiksmis ir apskritai vasaros pabaigos kalendorine situacija dainuojamos rečiau.

Avižapjūtės dainos: „Vakarinė žvaigždelė visą dangų išvaikščiojo", „Išlėk, sakale" (jau vėlus vakarėlis).

Vestuvinės, meilės, našlaičių ir kitos dainos: „Jau saulutė leidos" (artyn vakarėlis, uždengė šviesumą tamsus debesėlis), „Saulėlė raudona" (vakaras netoli), „Saulutė nusileido" (mėnulis užtekėjo), „Jau sutema temela" ir t.t.

PRIE AUKURO

Tematika: čia ją sunkiausia apibrėžti. Kadangi tai bene sakraliausia šventės dalis, folklorininkai paprastai pasirenka tokį repertuarą, kuris švenčiančiai grupei yra sakralus, kažkuo ypatingas, vienijantis. Dominuoja motyvai apie ažuolą (aukuro vietą mėgstama pasirinkti šalia ažuolo kaip švento medžio; žr. dainas su ažuolo motyvu eitynėse), ugnį, sutartinės. Prie aukuro pagerbiamas protėvių atminimas, todėl čia natūraliai įsikomponuoja patriotinės, karinės dainos, ypač tos, kurių simbolika raiškesnė ir gausesnė, tekstas meniškesnis (pavyzdžiui, „Visi bajorai į Rygajoją" („Lietuvos broliai į vainą jojo") ir pan.), našlaičių dainos („Oi pūdymai pūdymai", „Ėjau per lauką-žali rugučiai", „De ga ugnis už ežerų" ir t.t.), dainos, kuriose ryškus dalios motyvas (pavyzdžiui, šeimos daina „Putinėli raudoniausias"), taip pat tos šeimos dainos, kuriose gėrimasi artimaisiais ir jų darbais (žr. dainas prie kupolės).

VAIŠĖS

Tematika: alus, vynas, apynys, bitė, stalas, vaišinimasis.

Šventės dalis, kuriai dainų rasti bene paprasčiausia. Pirmiausia, be abejo, tinka pačios vaišių dainos, ypač tos, kuriose akcentuojamas vaisinimosi apeigiškumas. Mėgstamos „Kur mano tėvelis gėrė" (ulioj, bitele), „Alutį gėriau", „Oi dū dū dū dū" (padariau alutį grynų avižų), „Ko dūmoji, apynėli" ir t.t. Labai tinka ir paruginės sutartinės, dainos vaisinimosi, apynėlio tematika, pavyzdžiui, „Augo apynėlis tėvelio pakluonėj" (eis apynėlio rėkšti, darys alutį).

Vestuvių dainos: sutartuvių - „Gėriau alutį, saldų midutį" ir kitos (dėl artimos tematikos ir paskirties sutartuvių dainos apie vaišinimąsi dainuojamos apskritai per vaišes ir senojoje tradicijoje; analogiškai čia tinka ir krikštynų dainos; sutartinė „Stalali rymo" ir pan.); žiedynų - „Gėriau alutį geltoną"; pasėdo - „Sėdi broliai už stalelio" ir kitos pagal tematiką; gaubtuvų - „Apynėli žaliasai".

„Linksmojoje dalyje", aišku, neapsieinama be šokių.

Eitynės prie aukuro.

EITYNĖS (JAVŲ, MEDŽIŲ LANKYMAS)

(„Ėjimo" dainos ir sutartinės užpildo ir persikėlimus iš vienos šventės vietos į kitą, pavyzdžiui, einant prie aukuro).

Tematika: javai, medžiai, žolynai, miškas, giria, tiltas ir kiti lankymo „maršruto" objektai; taip pat žr. dainas, naudojamas plukdant vainikus.

Tokių dainų lietuvių muzikiniame folklore apstu. Pirmiausia čia tinka paruginės dainos ir sutartinės, kadangi jų paskirtis ir ankstesnėje tradicijoje buvo analogiška. Jose gausu tekstų apie įvairius žolynus, medžius: šalaviją, mieželį, pelūną, sarbinčiulą, žilvitį, eglelę, putiną, šermukšnijį ir t.t.; apie rugių lankymą („Eisiu į laukelį" ir pan.).

Rugiapjūtės dainos: „Augo linas šalia kelio", „Oi eglute eglute" (ko vėjelis ją taip siūravo), „Oi tu eglele" („Turėja liepa, liaj siudijo"; išsiūbavo devynias šakas, dešimtą viršūnelę. Visas devynias vėtrėlė palaužė), „Skraidžiojo graži maža paukštelė" (po žalią girelę) ir pan.; „Pūtė vėjas ažuolą, ažuolėlį"; pabaigtuvių - „Šalia kelio jievaras stovėjo", „Vai tu rugeli, tu žiemkentėli"; sutartinės - „Eisim broliai (sesės), daunoj" (atlyja lietus - jie slėpsis po ažuolu, liepele...), „Tamsamai tamsamai naktelių".

Avižapjūtės dainos: „Ant kalno, ant aukštojo" (kurapkėlės lesinėjo. Atlėkė sakalėlis, pabaidė kurapkėles...), „Ažuolas su liepele šalia kelio stovėjo".

Kitų darbų dainos: linų darbų dainos (apie lino gyvenimą), medžioklės - „Vaikščiojau, vaikščiojau" (po žalią

girelę; pamatė, nušovė... zuikelį), „Augo klevelis aukščiausias“ (klėstė šakeles plačiausias).

Vestuvių dainos: įvairios piršlybų dainos (bernelis joja pas mergelę), jaunojo sutiktuvių dainos „Tai gražiai žydi šile putinėlis“, „Ažuolėli žaliapali“ (tenestovi šalia kelio: atpučia šiaurės vėjas, atlyja skaudus lietus); vainiko įteikimo - „Kalne klevelis stovėjo“; jaunosios graudinimo - „Kalbino vėjelis liepelė“, „Tu eglute, tu žalioji“; išvažiavimo į jungtuves - „Skyniau skyniau skynimėli“, „Er pajauga žalė lėipa“ (čia pateikiame dabar tarp folklorininkų populiariausio žemaitiško varianto pradžia) ir kitos; sugrįžimo iš jungtinių - „Ar žiba žiboružiai“; išvažiavimo pas jaunąjį - „Vai užkit gauskit, girios medeliai“ („Oi tu egle, girios dukrelė“), „Aš keleliu keliavau“ (kaip žiedelis ritavau. Girdžiu, šaukia tėvelis, močiutė, brolelis...), „O kur aš gėriau uliavoju“ (kalneliai alavėlio, akmenėliai sidabrėlio, teka upelė žalio vyno); sugultuvių - „Oi tu kleveli (ąžuolėli, liepele...), žalias medeli“ (bernelis žada kirsti, daryti linginėle mergelėi linguoti) bei kitos dainos su šiuo motyvu; prikeltuvių - „Aukštas dangus, šviesios žvaigždės“ (šviečia kelias berneliui joti pas mergelę);

gaubtuvių - „Ar aš nesakiau tau, seserėle“ (neik per linų laukelį).

Papuoštas kupolės medis.

Palydima „aplank dangų einanti“ vakaro saulė.

Karinės dainos: „Gale lauko ažuolėlis auga“ (po juo lovelė, lovelė bernelis), „Žalioj girioj, lygioj lankoj“ (apie sūnų, pavirtusi ažuolu), „Ažuolėli, žalias medeli“, „Nesprok, žalias arzuolėli“, „Oi ant kalno, ant aukštojo“ (stovi balta karūnėlė), „Ant kalno klevelis stovėjo“.

Šeimos dainos: „Tu putine raudonasai“ (kur žiemelę žiemavojai), „Oi pelūn pelūn“, našlaičių - „Augo liepelė žalioj girelėj“ (nukris lapeliai - atžels ir kiti, numirs močiutė - nebus jau kitos; ir kitos šakos), „Issiaugo ažuolėlis žalioje girelėj“ (kosmologinės paralelės).

Jaunimo dainos: „Tu eglute, tu žalioji“ (kodėl žiemą nežalioji), „Oi tu pinavija“, „Šermukšnėli, greitai auki“ (obelė, dar palauki), „Bepigu augti ažuolėliui vidury girelės“ (šakos: ažuolėlis - bernužėlis, liepužėlė - mergužėlė).

Meilės dainos: „Tu giruže, tu žalioji mano“ (aš vaikščiojau, paklydusi buvau), „Erškėtėli garbuonėli“, „Eisiu girelėn pasiulioti“ (sau panaitėlės pasiieškoti), „Tupi gegužėlė lakštingalužėlė“ (ant putinėlio žiedo, stovi brolelis ant pervazėlio tilto).

VAINIKŲ PLUKDYMAS

Tematika: vainikas, upė, ežeras, marios, laivas. Darbo dainos: šienapjūtės - „Oi bėda bėda“ (marių nendrelei); linų darbų - „Linėlius roviau“ (rankas mazgojau, nuskandinau žiedelį į marelį dugnelį. Atjos bernelis, išims žiedelį); naktigonių - motyvas: mergelė miego nemiegojo, atėjo bernelis, nuėmė vainiką nuo galvelės; skalbimo - „Pas šaltą šaltinėli“ (skalbė mergelė tris drobeles), „Aš neprastas tėvelio sūnelis“ („Oi gi gražus Palangos miestelis“; verkia merga rūtų vainikėlio); medžioklės - „Plaukė pylė, plaukė siero-ji“ (per ežerėlį. Užmes tinklą, pagaus vaikus); daug žvejų dainų, pavyzdžiui, „Augo ant kalno juodos avietėlės“, „Oi kilo kilo“ (oi ir iškilo iš Gilijos miestelio geltonasis laivuzis), „Oi kurtu buvai, bernyti mano“ (ar ant jūrų maružėlių žuvelių pažvejojot).

Vestuvių dainos: piršlybų - „Ant ežerėlio rymoju“; sutartuvių - „Pas močiutę augau“ (vargo nepažinau, vainikėlį pyniau, ant galvelės dėjau. Ištiko šiaurus vėjas ir nupūtė vainikėlį); mergvakario dainos vainiko tematika - „Lėk, sakalėli, per ežerėlį“ (kosmologinės paralelės);

Nuotraukos iš Ryčio Ambrazevičiaus asmeninio archyvo - „Intako“ folkloro ansamblio Rasos šventė prie Merkmenų ežero (netoli Šilainiškių k., Ceikinių apyl., Ignalinos r.). 1996 m.

vainiko įteikimo – „Pynėsi vijosi vainikas“, „Subatėlės vakarėli“ (pynė mergelės vainikėlį iš trijų žolynėlių), „Kalne klevelis stovėjo“ (mergelė laukia bernelio, atnešančio vainikėlį) ir kitos; sugrįžimo iš jungtinių dainos vainiko tematika, pavyzdžiui, „Pūtė vėjelis, laužė šakeles“ (augo dukrelė pas motinėle. Jai nerūpėjo rytelį kelti, darbelin eiti – tik vainikėlį nešioti), „Aušrelė aušo, močiutė klausė“ (kur dukrelė dėjo vainikėlį) – tarp folklorininkų populiarus variantas iš L. Rėzos rinkinio „Jau aušt aušružė“; išvažiavimo pas jaunąjį – „O kai aš sėdau į vežimėlį“ ir kitos; marčios sutiktuvių – „Oi augo augo žalias pušynas“ (upė tekėjo, pats pušį kirsiu, mergelę perkelsiu); sugultuvių – „Lėk, sakale, an marių“; ypač mėgstama gaubtuvų daina „Bėg upelė vingurdama“ (neš vainiką linguodama), „Oi toli toli mano mergelė“ (per girią upė tekėjo, ant kranto ieva žydėjo. Seselė rinko ievos žiedus, pynė vainiką, metė į upelį); marčpiečio – „Plaukiau per jūres“ (ar nepriplauksiu jaunų dienelių? – priplaukė tik rūtą ir lėliją (ar pan.). Kas jas sėjo, kas ravėjo? Mėnuo sėjo, saulė ravėjo, lietus palaistinėjo).

Kitos dainos: jaunimo – „Mano sesė bajorė“ (žalias rūtas skynė, vainikėlį pynė); meilės – „Anoj pusėj ežero“, „Už jūrų, už marių, už vandenėlių“, „Šiandien gersim, uliavosim“ (žalnieriai mergelėms vainikėlius nusagstys).

SAULĖS SUTIKIMAS

Tematika: tekanti saulė, aušra, dangiškoji šeima (kosmologinės paralelės), rytas, rasa.

Mėgstamiausios, berods, „Užteka teka šviesi saulelė“ (ketino laumė alų daryti, visų žvaigždėlių susiprašyti), „Užteka saulužė aplinkui dangųžį“, sutartinės „Kas ten teka per dvarelį“, „Ryto rasa krito“ ir pan.

Darbo dainos: rugiapjūtės sutartinės „Kas ten teka per dvarelį“ (uosilėli uosile; saulė riduolėlė), „Žvilgso raselė ant baro“, „Ėjau rytelia, čiūta“; medžioklės daina „Aušt aušrelė, tek saulelė“ (atjoja trys berneliai, vienas atneša šilko skarą, kitas – vainikėlį, trečias – aukso žiedą).

Vestuvių dainos: jaunojo sutiktuvių – „Gieda gaideliai, ryliuoja“ (aušta aušrelė, zariuoja) ir kitos; jaunosios ieškavimo – „Švento Jono rytelį“ (ieško bernas žirgelio); sugrįžimo iš jungtinių – „Aušrelė aušo, močiutė klausė“ (kur dukrelė dėjo vainikėlį), pavyzdžiui, L. Rėzos variantas „Jau aušt aušružė“; išvažiavimo pas jaunąjį – „Užteka saulužė aplinkui dangųžį“; marčios sutiktuvių – „Beauštanti aušrelė, betekanti saulelė“.

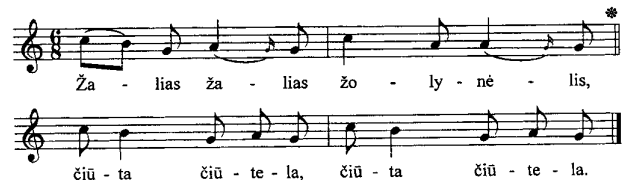
Kitų žanrų dainos: šeimos – „Už ežero saulė teka“ (neik, sesute, už žalnieriaus), „Aušta aušrelė kaip gelumbėlė“ (teka saulelė kaip ritulėlis; dukters mirtis); našlaičių – „O kas ten aušta“ (saulė nuraškys paparčio žiedą, vargas numaldys siratas); meilės – „Anksti rytą rytelį“ (kodėl raso tas žirgelis, miglotas vainikėlis) ir kitos šios tematikos dainos; karinė daina „Aušta aušrelė, šviesi pazarėlė“.

Rytis AMBRAZEVIČIUS

1. Sėjau vosilkų
Ir raspyliu. / 2 k.	6. Duokie, vosilka,
Rugelius pjaucie. / 2 k.
2. Aukie, vosilka,
Vosilkėte. / 2 k.	7. Rugelius pjausme,
Pėdelius rišme. / 2 k.
3. Duokie, vosilka,
Rugeliam augtie. / 2 k.	8. O vosilkėtį
Vainikan pinsme. / 2 k.
4. Rugeliam augtie
Ir žydėtie. / 2 k.	9. Vainikan pinsme,
An galvos dėsmė. / 2 k.
5. Rugiam žydėtie
Ir prispėtie. / 2 k.	

KTR 120 (83). Tverečius, Ignalinos r.

1. Žalias žalias žolynėlis,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela.
2. Buinas darži apynėlis,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela.
3. Aisim mes gi, sesutelas,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela,
4. Apynėlio pasraškycie,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela.
5. Kur mes dėsim nusiraškę,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela?
6. Mes nunešim pravaruosin,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela,
7. Ir nudėsim katiluosin,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela.
8. Pasdarysim mes aluco,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela,
9. Suprašysim mes svetelius,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela.
10. Gersim linksmai, uliavosim,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela,
11. Linksmaš daineles dainuosim,
Čiūta čiūtela, čiūta čiūtela.

KTR 12 (69). Antanai, Adutiškio apyl., Švenčionių r.

Kū pri - sė - do ko - se liū,
kū pri - sė - do ko - sy - te - liū, čiū - te - la.

1. Kū prisėdo koseliū,
Kū prisėdo kosyteliū,
Čiūtela.	8. Net suolalis nulinko,
Net suolalis nulinko,
Čiūtela,
2. Net berželis nulinko,
Net berželis nulinko,
Čiūtela.	9. Kū prisėdo mergeliū,
Kū prisėdo mergeliū,
Čiūtela.
3. Un ataina strielčelis,
Un ataina strielčelis,
Čiūtela.	10. Un ataina bernelis,
Un ataina bernelis,
Čiūtela.
4. Katrų šauti kuoselį,
Katrų šauti kuoselį,
Čiūtela? –	11. Kurio imt man mergetė,
Kurio imt man mergetė,
Čiūtela? –
5. Kurios raibos plunksnetės,
Kurios raibos plunksnetės,
Čiūtela,	12. Kurios gelsvos kasetės,
Kurios gelsvos kasetės,
Čiūtela,
6. Kurios gelsvos kojelės,
Kurios gelsvos kojelės,
Čiūtela. –	13. Kurios laibas balselis,
Kurios laibas balselis,
Čiūtela. –
7. Tai to šauti kuosetė,
Tai to šauti kuosetė,
Čiūtela.	14. Tai to imti mergela,
Tai to imti mergela,
Čiūtela.

KTR 12 (36). Motišké, Adutiškio apyl., Švenčionių r.

Skrendz bi - te - la, sa - du - la, ga - du - la,
bi - te - la, sa - du - la, ga - du - la.

1. Skrendz bitela,
Sadula gadula,
Bitela,
Sadula gadula.	4. Un dobila,
Sadula gadula,
Bitela,
Sadula gadula.
2. Lygan laukan,
Sadula gadula,
Bitela,
Sadula gadula.	5. Balti koriai,
Sadula gadula,
Bitela,
Sadula gadula.
3. Žalion pievon,
Sadula gadula,
Bitela,
Sadula gadula.	6. Saldus medus,
Sadula gadula,
Bitela,
Sadula gadula.

KTR 12 (77). Motišké, Adutiškio apyl., Švenčionių r.

Ly - lia ly-liu - tē, ai-me, se-sy - tē - la.

1. Lylia lyliutė,
Aime, sesutėla.	5. Lylia lyliutė,
Prirėdysim motuį.
2. Lylia lyliutė,
Putinėlio rėkšti.	6. Lylia lyliutė,
Graži mūsų motuītė.
3. Lylia lyliutė,
Dai kur dėsim pasrėškį?	7. Lylia lyliutė,
Dai kaip danguj
sauliūtė.
4. Lylia lyliutė,
Dai nunešim namulio.	

Pastaba: vienas pulkas pagieda posmą, kitas tuos pačius žodžius pakartoja.
KTR 11 (136). Jakėliai, Adutiškio apyl., Švenčionių r.

Ta - ta - ta - a, oi tu pu - še - le,
oi tu ža - lio - ji, ta - ta - ta - to.

1. Ta ta ta-a,
Oi tu pušele,
Oi tu žalioji,
Ta ta ta to.	9. Ta ta ta-a,
Liepė anyta
Sausai išgrįžti,
Ta ta ta to.
2. Ta ta ta-a,
Kas tave sėjo,
Gražiai ravėjo,
Ta ta ta to.	10. Ta ta ta-a,
Aš ne kuolelis
Sausai išgrįžti,
Ta ta ta to.
3. Ta ta ta-a,
Saulėlė sėjo,
Mėnuo ravėjo,
Ta ta ta to.	11. Ta ta ta-a,
Liepė anyta
Aukštai pakarti,
Ta ta ta to.
4. Ta ta ta-a,
Juodas debesis
Palaistinėjo,
Ta ta ta to.	12. Ta ta ta-a,
Aš ne paukštelė
Aukštai pakarti,
Ta ta ta to.
5. Ta ta ta-a,
Liepė anyta
Žlugtelę žlugtie,
Ta ta ta to.	13. Ta ta ta-a,
Liepė anyta
Sausai išdžiovinti,
Ta ta ta to.
6. Ta ta ta-a,
Aš ne untela
Žlugtelą žlugtie,
Ta ta ta to.	14. Ta ta ta-a,
Aš ne vėjelis
Sausai išdžiovinti,
Ta ta ta to.
7. Ta ta ta-a,
Liepė anyta
Baltai išvelėt,
Ta ta ta to.	15. Ta ta ta-a,
Liepė anyta
Gražiai sumogliuoti,
Ta ta ta to.
8. Ta ta ta-a,
Aš ne dukrelė
Baltai išvelėt,
Ta ta ta to.	16. Ta ta ta-a,
Aš ne moglelis
Gražiai sumogliuoti,
Ta ta ta to.

KTR 99 (162). Daumilai, Švenčionių r.

1. Kas keliu aina,
Keliu keliauna,
Dobile, dobiliuti,
Žaliasai žolynėli.	3. Kas dirva aina,
Dirva dirvauna,
Dobile, dobiliuti,
Žaliasai žolynėli.
2. Kas pieva aina,
Pieva pievauna,
Dobile, dobiliuti,
Žaliasai žolynėli.	4. Kas ežia aina,
Ežia ežiauna,
Dobile, dobiliuti,
Žaliasai žolynėli.

KTR 25(2). Adučiškis, Švenčionių r.

1. Karštas mieželis,
Ta ta ta.	7. Visi susiedeliai,
Ta ta ta.
2. Sėkite mani,
Ta ta ta.	8. Daryte iš mani,
Ta ta ta.
3. Jauni broliai,
Ta ta ta.	9. Saldų alutelį,
Ta ta ta.
4. Pjaukite mani,
Ta ta ta.	10. Gerkite mani,
Ta ta ta.
5. Jaunos sasadės,
Ta ta ta.	11. Visi susiedeliai,
Ta ta ta.
6. Kulkite mani,	

(Trejinė)

KTR 144 (53). Antanai, Adučiškio apyl., Švenčionių r.

1. I Sesutala mažoji,
II Sadulia gadulia.	4. I Ar sasutį paprašei,
II Sadulia gadulia.
2. I Gražus tavo vainikas,
II Sadulia gadulia.	5. I Man sasadė nupynė,
II Sadulia gadulia.
3. I Ar tu pati nupynei,
II Sadulia gadulia.	6. I Un galvetės uždėjo,
II Sadulia gadulia.

KTR 11(134). Jakeliai, Adučiškio apyl., Švenčionių r.

1. Aplink žilvytėlį, dobile,
Dobiliutėli, dobile,
2. Vaikščioj trys panelas, dobile,
Dobiliutėli, dobile,
3. Žolynėlius rinko, dobile,
Dobiliutėli, dobile,
4. Vainikėlį pynė, dobile,
Dobiliutėli, dobile,
5. In galvetės dėjo, dobile,
Dobiliutėli, dobile.

KTR 120 (51). Tverečius, Ignalinos r.

THE REALITY OF ETHNIC ACTIVITIES

Songs at the Rasa holiday

Rytis AMBRAZEVIČIUS

The experienced folklorist Rytis Ambrazevičius shares his views on the question what songs are most suitable for singing at the Rasa holiday. Since the number of the authentic songs of the Rasa holiday is not very great in the current tradition, his proposal is to focus on the subject matter corresponding to the action performed during the holiday. Folk songs as well as the sutartinės which were performed during the rituals of reaping the rye, or at the time of hay-making are suitable for the Rasa holiday. Heavenly bodies and gates, as well as trees and the like are glorified in them.